

Цілі підприємства можна поставити на перше місце в ієрархії чинників його внутрішнього середовища, оскільки вони є тим, що визначає структуру, технологію і персонал, тим, що передує його створенню і розвитку.

Відповідно, виробничий процес і складові його підтримуючі не відбуваються без врахування особливостей функціонування інформаційно-технологічного середовища, а залежать від тенденцій його розвитку, але, в той самий час, формують його, створюючи інноваційно-технологічні продукти під дією все зростаючої конкуренції за споживачів.

Література:

1. Transfer of technology: UNCTAD Series on issues in international investment agreements (2001), UNITED NATIONS, New York and Geneva, 135 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-278-7-78>

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОМИСЛОВОСТІ В КОНТЕКСТІ СТАБІЛІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Степаненко Т. О.

*кандидат економічних наук
м. Харків, Україна*

На сучасному етапі розвитку промислового виробництва та в умовах економічної кризи актуальним питанням є визначення пріоритетних напрямів забезпечення енергоефективності та економічності виробничих процесів. Для цього мають впроваджуватись системні заходи з інноваційного оновлення виробництва, впровадження енергоощадливих технологій та альтернативних джерел енергії, цілеспрямована оптимізація всіх процесів. Забезпечення енергоефективності є одним із ключових пріоритетів державної економічної політики та політики забезпечення національної безпеки.

Важливість енергії у виробництві та економіці зумовлює необхідність дослідження ефективності її використання. Відповідно до наукових джерел енергоефективність розглядають як максимально

раціональне використання енергетичних ресурсів, тобто досягнення поставленої мети з мінімальним використанням ресурсів [1–3]. Енергоефективність розглядається за двома аспектами: соціально-економічний аспект відображає ефективність економічної системи; технічний аспект відображає ефективність перетворення енергії за стадіями трансформації [4].

Найбільш значущими факторами, що впливають на енергоефективність промислового сектору країни, є наступні:

1. Доступні обсяги та вартість енергоресурсів.
2. Цінова політика постачальників енергоресурсів.
3. Державна політика стимулювання енергоефективності, яка включає в себе комплекс законодавчих, фінансових, організаційних заходів.
4. Інвестиційна політика підприємства, спрямування ресурсів на техніко-технологічне оновлення, модернізацію підприємства та процесів.
5. Розвиток і впровадження альтернативних, екологічних джерел енергії.
6. Організаційні аспекти підприємства: інфраструктура підприємства, аналіз та планування споживання енергії, енергоємність продукції.
7. Мотивація персоналу та розвиток культури збереження енергоресурсів.

На промисловому підприємстві управління енергоефективністю є головним завданням системи енергоменеджменту, яка представляє собою комплекс інструментів та процесів покращення енергетичної результативності підприємства. Елементами системи енергоменеджменту є: мета, завдання та принципи управління, суб'єкт та об'єкт управління. Враховуючи комплексність впливу системи енергоменеджменту на результативність підприємства, етапами функціонування системи енергоменеджменту можемо визначити наступні:

1. Аналіз та кількісна оцінка використання енергоресурсів на підприємстві з визначенням процесів та місць надмірного використання ресурсів.
2. Розробка плану дій щодо зниження енергоспоживання за рахунок зміни процесів, технологій, обладнання, використання альтернативних джерел енергії.

3. Формування планових параметрів використання та економії енергоресурсів.

4. Встановлення показників оцінювання енергоефективності.

5. Регулярний моніторинг та контроль параметрів енергоефективності.

Важливим також є питання удосконалення стратегії енергоефективності через довгострокове планування та оптимізацію використання енергоресурсів, а також запровадження інноваційних технологій. Стратегію енергозбереження підприємства визначаємо як цілеспрямований довгостроковий план з раціонального та економного використання ресурсів в процесів виробництва та реалізації продукції.

Розробка стратегії енергозбереження починається з місії, яка включає в себе не лише економічні цілі щодо збереження енергоресурсів, а й соціальні та екологічні.

Наступним етапом є розробка цілей з довгостроковою та середньостроковою календаризацією. Оскільки стратегія енергоефективності охоплює всі сфери енерговикористання, цілі також повинні охоплювати напрями управління, організації, інвестицій, виробництва, технології, фінансів.

Після визначення цілей наступним етапом є розробка дієвого механізму, який дозволить реалізовувати стратегію енергоефективності. До складу механізму енергоефективності відносимо: методи, інструменти, ресурси.

Ключовим є також цикл регулярного управлінського аналізу реалізації стратегії енергозбереження, який містить технічні та фінансові показники енергоекономії в динаміці, їх планування та регулярний факторний аналіз.

Важливим також є узгодження стратегії енергоефективності підприємства зі стратегією енергоменеджменту держави за рядом напрямів [5]: розроблення системи енергоменеджменту, ринкове дослідження з метою диверсифікувати постачання енергоресурсів, зниження енергомісткості підприємства за рахунок технічного переоснащення, зниження питомого споживання енергоресурсів в процесі операційної діяльності, стимулювання розвитку та використання альтернативних джерел енергії.

Таким чином, в сучасних умовах серйозних викликів зовнішнього середовища система енергоменеджменту промислового підприємства має ґрунтуватись на комплексному оцінюванні використання

енергоресурсів, системному підході до формування енергозберігаючих процесів та технологій, регулярному контролю та моніторингу.

Література:

1. Биба В. В. Енергозбереження в Україні: проблеми та перспективи [Електронний ресурс] / В. В. Биба, О. М. Кулініч. *TheAdvancedScienceJournal, Economicshumanities*: міжнар. наук. журн. 2014. № 9. С. 117. Режим доступу: http://77.121.11.9/xmlui/bitstream/handle/PolNTU/505/Byba_Kylinich_statty.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Досвід країн Євросоюзу з підвищення енергоефективності, енергоаудиту та енергоменеджменту з енергоощадності в економіці країн [Електронний ресурс] / Відділ інформаційно-аналітичної роботи департаменту міжнародного співробітництва та євроінтеграції. К., 2017. 113 с. Режим доступу: <https://ua.energy/wp-content/uploads/2018/01/Pidvyshhennyaenergoefektyvnosti-v-YES.pdf>
3. Логутова Т. Г., Полторацька О. В. Деякі аспекти розвитку та становлення енергетичного менеджменту в Україні. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія : Економічні науки*. 2011. Вип. 21. С. 15–22.
4. Афанасьєв М. В. Салашенко Т. І. Стратегія підвищення енергоефективності промисловості регіону: теоретикометодичні аспекти формування : монографія. Харків, 2014. 277 с.
5. Гладка Л. І. Проблемні аспекти енергозбереження на промислових підприємствах України / Л. І. Гладка, А. О. Мироненко. *Молодий вчений*. 2016. № 6(33). С. 21–24.